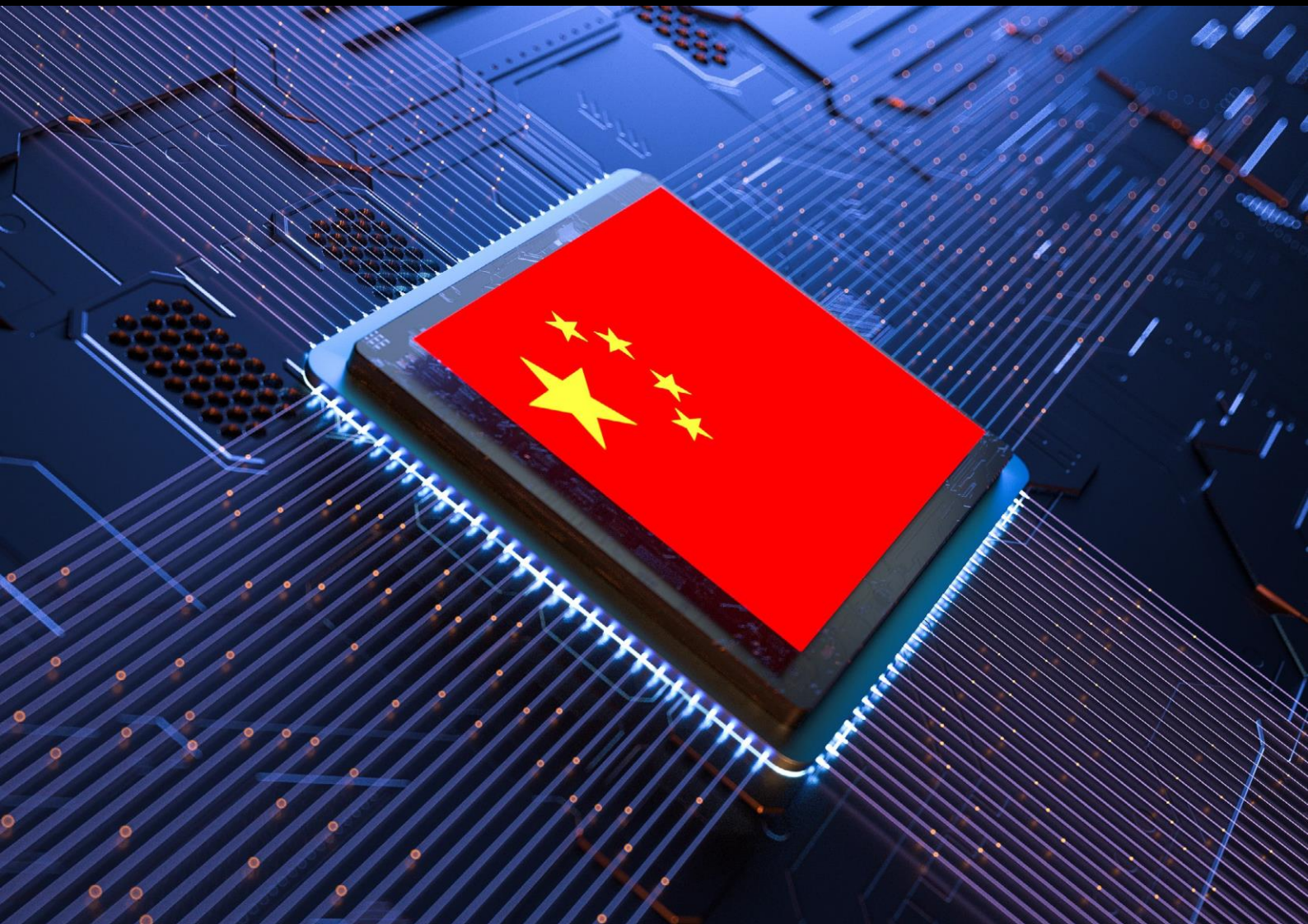


วิสัยทัศน์ด้านไซเบอร์ของประเทศจีน

สำนักงานบริหารไซเบอร์สเปซแห่งประเทศจีน (Cyberspace Administration of China) กำลังสร้างฉันทามติใหม่เกี่ยวกับการกำกับดูแล อินเทอร์เน็ตทั่วโลกอย่างไร

ดร. นาธาน แอททริล (Dr Nathan Attrill) และออเดรย์ ฟริตซ์ (Audrey Fritz)



เกี่ยวกับผู้เขียน

ดร. นาราน แอพทริล เคยเป็นนักวิจัยที่ศูนย์นโยบายด้านไซเบอร์ระหว่างประเทศของเอเอสพีไอ

อลเดรย์ ฟรีดซ์ เป็นนักวิจัยที่ศูนย์นโยบายด้านไซเบอร์ระหว่างประเทศของเอเอสพีไอ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณเฟอร์กัส ไรอัน (Fergus Ryan), ดร. ซาแมนธา ฮอฟแมน (Dr. Samantha Hoffman), เฟอร์กัส แฮนสัน (Fergus Hanson), จีชาง ลูลู (Jichang Lulu), โบเชน ฮาน (Bochen Han), ไนเจล อิงสเตอร์ (Nigel Inkster), ไมเคิล ชูบริดจ์ (Michael Shoebridge) และแดเนียล เคฟ (Danielle Cave) สำหรับความคิดเห็นและข้อมูลเชิงลึกในรายงานฉบับนี้ โดยรายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการใหญ่ที่ริเริ่มขึ้นโดยอเล็กซ์ จอสก์ (Alex Joske) รายงานฉบับนี้เป็นส่วนประกอบของโครงการที่มีขอบเขตกว้าง ซึ่งได้รับเงินทุน 140,000 ดอลลาร์สหรัฐจากกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา

เอเอสพีไอคืออะไร

สถาบันศึกษานโยบายยุทธศาสตร์แห่งออสเตรเลีย (Australian Strategic Policy Institute) ก่อตั้งขึ้นในพ.ศ. 2544 ในฐานะคณะวิจัยอิสระที่เป็นกลาง โดยเป้าหมายหลักขององค์กร คือ การเสนอแนวทางใหม่แก่รัฐบาลออสเตรเลียเกี่ยวกับทางเลือกด้านนโยบายการป้องกัน ความมั่นคงปลอดภัย และยุทธศาสตร์แห่งชาติ เอเอสพีไอมีหน้าที่รับผิดชอบในการแจ้งให้สาธารณชนทราบถึงประเด็นยุทธศาสตร์ต่างๆ นำเสนอแนวคิดใหม่ๆ แก่รัฐบาล และนำแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์มาใช้ในระดับนานาชาติ แหล่งเงินทุนของเอเอสพีไอแสดงอยู่ในรายงานประจำปีของเรา โดยดูทางออนไลน์ได้ที่ www.aspi.org.au และในส่วนกิตติกรรมประกาศของเอกสารแต่ละฉบับ เอเอสพีไอขอรักษาความเป็นอิสระในเนื้อหาของงานวิจัยและการวิจัยของบรรณาธิการทั้งหมด

ศูนย์นโยบายด้านไซเบอร์ระหว่างประเทศของเอเอสพีไอ (ASPI International Cyber Policy Centre)

ศูนย์นโยบายด้านไซเบอร์ระหว่างประเทศของเอเอสพีไอ (ไอซีพีซี) เป็นผู้กระบอกเสียงในการอภิปรายระดับสากลเกี่ยวกับไซเบอร์เทคโนโลยีเกิดใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญ ประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลและการแทรกแซงจากต่างประเทศ และมุ่งศึกษาผลกระทบของประเด็นเหล่านี้ที่มีต่อนโยบายยุทธศาสตร์ในภาพรวม ทางศูนย์ฯ มีความเชี่ยวชาญและทักษะที่หลากหลาย พร้อมด้วยทีมวิจัยที่ฝึกฝนมาจากการวิเคราะห์ทางเทคนิค ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารและข้อมูลบิดเบือน เทคโนโลยีที่สำคัญและเทคโนโลยีเกิดใหม่ การสร้างขีดความสามารถด้านไซเบอร์ การวิเคราะห์จากดาวเทียม การตรวจตรา และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเทศจีน

ไอซีพีซีให้ข้อมูลการอภิปรายสาธารณะในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก และสนับสนุนการพัฒนาโดยสาธารณะโดยการดำเนินงานวิจัยที่เป็นต้นแบบ เชิงประจักษ์ และขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ไอซีพีซีส่งเสริมคุณภาพการอภิปรายในภูมิภาคโดยการร่วมมือกับสถาบันวิจัยจากทั่วโลก และโดยการรวบรวมผู้เชี่ยวชาญชั้นนำระดับโลกมาไว้ที่ออสเตรเลีย รวมถึงผ่านทางกรอบทุนวิจัยด้วย เพื่อที่จะพัฒนาขีดความสามารถในออสเตรเลียและทั่วทั้งภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ไอซีพีซีมีทีมสร้างขีดความสามารถที่จะจัดเวิร์กช็อป ดำเนินโครงการฝึกอบรม และการฝึกปฏิบัติที่มีขอบเขตขนาดใหญ่สำหรับทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

เราขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมกับไอซีพีซี รวมทั้งสละเวลา กำลังความคิด และแรงกายแรงใจให้กับหัวข้อที่เราดำเนินการศึกษา หากคุณต้องการสนับสนุนงานของทางศูนย์ฯ โปรดติดต่อ: icpc@aspi.org.au

ข้อความปฏิเสธความรับผิดชอบที่สำคัญ

เอกสารฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้เกี่ยวกับสาระสำคัญที่กล่าวถึงในเอกสาร โดยนำเสนอด้วยความเข้าใจว่า ผู้เผยแพร่ไม่มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำหรือบริการทางวิชาชีพหรืออื่นใดในทุกรูปแบบ ไม่ควรมีบุคคลใดใช้เนื้อหาในเอกสารฉบับนี้โดยไม่ขอคำแนะนำจากบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญก่อน

เอเอสพีไอ

โทร. +61 2 6270 5100

อีเมล enquiries@aspi.org.au

www.aspi.org.au

www.aspistrategist.org.au

f facebook.com/ASPI.org

t @ASPI_ICPC

© สถาบันศึกษานโยบายยุทธศาสตร์แห่งออสเตรเลีย จำกัด พ.ศ. 2564

เอกสารฉบับนี้อยู่ภายใต้ลิขสิทธิ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตภายใต้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2511 ห้ามผลิตซ้ำ จัดเก็บในระบบเรียกค้นข้อมูล หรือส่งต่อส่วนหนึ่งส่วนใดของเอกสารฉบับนี้ไม่ว่าในรูปแบบหรือวิธีการใด (ทางอิเล็กทรอนิกส์ เชิงกล การจัดทำภาพย่อขนาดเล็ก การทำสำเนา การบันทึก หรืออื่นๆ) โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า หากมีคำถาม โปรดส่งไปที่ผู้เผยแพร่ แม้จะมีข้อกำหนดข้างต้น สถาบันการศึกษา (ประกอบด้วยโรงเรียน วิทยาลัยอิสระ มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (ทีเอเอฟอี)) ได้รับอนุญาตให้สามารถทำสำเนาของงานที่มีลิขสิทธิ์เพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษาเท่านั้น โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้งจากเอเอสพีไอและไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ

เผยแพร่ครั้งแรก เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2564

ISSN 2209-9689 (ออนไลน์)

ISSN 2209-9670 (ฉบับพิมพ์)

ภาพหน้าปก: โปรเซสเซอร์คอมพิวเตอร์ส่วนกลางที่มีธงชาติจีน, iStockphoto/anita2020



การสนับสนุนเงินทุน
สำหรับเอกสารฉบับนี้ได้รับจาก
กระทรวงการต่างประเทศของ
สหรัฐอเมริกา

วิสัยทัศน์ด้านไซเบอร์ของประเทศจีน

สำนักงานบริหารไซเบอร์สเปซแห่งประเทศจีน (Cyberspace Administration of China) กำลังสร้างฉันทามติใหม่เกี่ยวกับการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลกอย่างไร

ดร. นาธาน แอททริล และออเดรย์ ฟริตซ์

สารบัญ

บทนำ	3
นโยบายด้านไซเบอร์ของประเทศจีน: วิธีการเชิงระบบ	4
คณะกรรมการกลางกิจการด้านไซเบอร์สเปซ (Central Cyberspace Affairs Commission)	6
สำนักงานบริหารไซเบอร์สเปซแห่งประเทศจีน	6
สถาบันกึ่งรัฐ	6
อำนาจด้านไซเบอร์ของประเทศจีนคืออะไร	8
ความมั่นคงปลอดภัยของไซเบอร์สเปซและรัฐพรรคเดียว	8
‘อธิปไตยทางอินเทอร์เน็ต’	9
‘ประชาคมที่มีอนาคตของไซเบอร์สเปซร่วมกัน’	10
การโน้มน้าวให้เกิดการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลก	12
อิทธิพลของการประชุมอินเทอร์เน็ตโลก	12
การประกอบขึ้นเชิงองค์กรของการประชุมอินเทอร์เน็ตโลก	15
บทสรุป	16
หมายเหตุ	17
คำย่อและอักษรย่อ	19

บทนำ

พรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party (ซีซีพี)) เข้าใจเป็นอย่างดีถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยังคงเป็นประเด็นถกเถียง ความหวังว่าไซเบอร์สเปซจะเป็นพลังในการเผยแพร่ความคิดและการออกเสียงที่ไร้ขีดจำกัด เผชิญกับการต่อต้านอย่างยาวนานจากทางการจีน ซึ่งได้กำหนดมาตรการควบคุมเนื้อหาที่พลเมืองสามารถเข้าถึงได้มาตั้งแต่พ.ศ. 2540 เพียงสามปีให้หลังจากที่สาธารณรัฐประชาชนจีน (จีน) ได้รู้จักกับอินเทอร์เน็ต¹

นับแต่นั้นมา จีนได้พัฒนา 'เกรทไฟวอลล์' (Great Firewall) อันทันสมัยขึ้นเพื่อปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ต่างประเทศจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม เว็บไซต์ที่ได้รับอนุญาตก็ยังคงอยู่ภายใต้ระบบการคัดกรองและการตรวจตรา เดียวกันกับเว็บไซต์และแอปภายในประเทศ รัฐบาลสั่งปิดกั้นเนื้อหาบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียของจีน แทรกแซงเครื่องมือค้นหาทางอินเทอร์เน็ต และเพิ่มประสิทธิภาพระบบความปลอดภัยสาธารณะเพื่อติดตามตรวจสอบการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะอันตราย แต่จีนก็ไม่เคยพยายามที่จะถอนตัวออกจากไซเบอร์สเปซ แต่กลับกัน จีนพยายามที่จะแปลงโฉมไซเบอร์สเปซด้วยการพัฒนาไปสู่การเป็น 'มหาอำนาจด้านไซเบอร์' (网络强国) อันที่จริง รัฐบาลจีน มองว่าไซเบอร์สเปซ คือ เครื่องมือสำคัญในการปรับโฉมวาทกรรมเพื่อประโยชน์ของทางรัฐบาล ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

พรรคคอมมิวนิสต์จีนมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนด้านไซเบอร์สเปซ ที่จะมุ่งสร้าง 'ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันของไซเบอร์สเปซ' (网络空间命运共同体)² ซึ่งนั่นไม่ได้เป็นเพียงคำขวัญ แต่เป็นนโยบายที่ต้องอาศัยการสร้างฉันทามติเกี่ยวกับผู้ที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ ธรรมเนียมปฏิบัติ และคุณค่าของอินเทอร์เน็ตในอนาคต ในฐานะที่เป็น ผู้นำกระบอกเสียงในการจัดตั้งระบบการกำกับดูแลระหว่างประเทศด้านไซเบอร์สเปซ พรรคคอมมิวนิสต์จีนหวังว่าการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตภายในประเทศของทางพรรคเองจะได้รับการเอาใจใส่อย่างโดยเขตการปกครองอื่นๆ อีกหลายแห่ง และเพื่อปรับโฉมธรรมเนียมปฏิบัติทั่วโลกเพื่อที่จะทำเช่นนั้น พรรคคอมมิวนิสต์จีนอนุญาตให้หน่วยงานด้านไซเบอร์สเปซสร้างไซเบอร์สเปซที่อยู่ภายใต้การตรวจตราและอิทธิพลเชิงอุดมการณ์

การประชุมอินเทอร์เน็ตโลก (世界互联网大会) ที่เมืองอูเจิ้น ซึ่งเริ่มขึ้นในพ.ศ. 2557 เป็นเวทีหนึ่งซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์จีนใช้เป็นสื่อในการส่งเสริมแนวคิดของพรรคเกี่ยวกับอธิปไตยทางอินเทอร์เน็ตและโลกาภิบาล การประชุมประจำปีดังกล่าว ซึ่งจัดขึ้นและเป็นเจ้าภาพโดยองค์กรที่สำคัญของระบบนโยบายด้านไซเบอร์ของพรรคจีน (网络政策系统) คือ ความพยายามอย่างรอบคอบที่จะสร้างยุทธศาสตร์การกำกับดูแลร่วมกัน เพื่ออำนาจที่เพิ่มขึ้นในการควบคุมข้อมูลออนไลน์โดยรัฐชาติ และการรับเอามาตรฐานและธรรมเนียมปฏิบัติที่พัฒนาขึ้นโดยพรรคคอมมิวนิสต์จีนมาใช้

การสร้างคามยินยอมและการรวบรวมสมาชิกเป็นหัวใจสำคัญของกฎเกณฑ์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนมาช้านาน เราจึงควรให้ความสนใจมากขึ้นกับผู้ที่อยู่ในประชาคมไซเบอร์แห่งนี้ รวมถึงวิสัยทัศน์ที่พวกเขามีร่วมกันต่ออนาคตของไซเบอร์สเปซ ประเทศที่ขาดกฎเกณฑ์ด้านไซเบอร์ที่ครอบคลุมควรระมัดระวังเมื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้งยุทธศาสตร์การร่วมกันกำกับดูแลด้านไซเบอร์ระหว่างประเทศ แม่วากิจกรรมาต่างๆ เช่น การประชุมอินเทอร์เน็ตโลกดูเหมือนจัดโดยประชาคมนานาชาติ แต่ความจริงแล้ว กิจกรรมเหล่านั้นจัดขึ้นโดยตรงภายใต้สำนักงานบริหารไซเบอร์สเปซแห่งประเทศจีน ซึ่งเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นจากอดีตสำนักงานโฆษณาชวนเชื่อจากต่างประเทศ (Office of External Propaganda) ซึ่งรับผิดชอบในการจัดการข้อมูลและเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตทั่วทั้งประเทศจีน³

นโยบายด้านไซเบอร์ของประเศจีน: วิธีการเชิงระบบ

เช่นเดียวกับนโยบายที่สำคัญด้านอื่นๆ นโยบายด้านไซเบอร์ในประเทศจีน ได้รับการพัฒนาและนำไปใช้ภายในระบบนโยบายแห่งชาติที่ได้รับการจัดการในระดับสูง ซึ่งบางครั้งก็เรียกว่า *ซีตง* (xitong หรือ 系统)⁴ ไม่มีระบบใดสมบูรณ์แบบ และจีนเผชิญกับคอขวดทางสถาบัน การทับซ้อนของเขตการปกครอง และความล้มเหลวในการนำไปใช้ที่ให้ผลหายนะใหญ่หลวงในหลายๆ ด้านของนโยบาย จากข้อมูลที่ผ่านมา ขอบเขตและระบบต่างๆ ของนโยบายสามารถดำเนินการร่วมกันโดยสถาบันต่างๆ ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนและรัฐ ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีขอบเขตของอิทธิพลที่ชัดเจน ในการสร้างนโยบาย

ภายใต้การนำของเลขาธิการพรรคสี่จีนผิง พรรคคอมมิวนิสต์จีนถูกมองว่า 'บ่อนทำลาย' ความรับผิดชอบต่างๆ ที่เคยมอบหมายให้กับสถาบันของรัฐ (党吃政)⁵ ผลของการปรับศูนย์กลางอำนาจใหม่ให้เข้าสู่ทางพรรค ก็คือ พรรคคอมมิวนิสต์จีนในปัจจุบันมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงมากขึ้นอย่างยิ่งกับทุกขั้นตอนของวงรอบนโยบายในระบบนโยบายที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงกิจการต่างประเทศ ความมั่นคงแห่งชาติ การเงินและเศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมาย และประเด็นด้านไซเบอร์ อันเป็นสัญญาณที่บ่งบอกว่า คณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์จีนส่งอิทธิพลต่อระบบบริหารของรัฐในขอบเขตนโยบายบางส่วนเพิ่มขึ้นมากกว่าที่เคยภายใต้คณะบริหารก่อนหน้านี้ การทำความเข้าใจมุมมองและองค์ประกอบของพรรคเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำความเข้าใจบริบทของผลจากนโยบายด้านไซเบอร์

สำนักงานบริหารไซเบอร์สเปซแห่งประเทศจีน (ซีเอซี) มีต้นกำเนิดมาจากอดีตสำนักงานโฆษณาชวนเชื่อจากต่างประเทศของพรรค ซึ่งดำเนินงานภายใต้ 'ปายชื่อ'⁶ ของรัฐ คือ สำนักงานสารนิเทศแห่งคณะมนตรี (State Council Information Office; เอสซีไอโอ) ก่อนการปฏิรูปของสี่จีนผิงในพ.ศ. 2557 เอสซีไอโอได้ก่อตั้งสำนักงานสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตแห่งรัฐ (State Internet Information Office หรือ 国家互联网信息办公室; เอสไอไอโอ) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นกลุ่ย่อยด้านการจัดการอินเทอร์เน็ตของเอสซีไอโอ อย่างไรก็ตาม หลังจากการปฏิรูปในพ.ศ. 2557 สำนักงานโฆษณาชวนเชื่อจากต่างประเทศของพรรคได้รับการควบรวมโดยกรมโฆษณาชวนเชื่อกลาง (Central Propaganda Department) ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน เอสไอไอโอซึ่งเคยอยู่ใต้บังคับบัญชาของเอสซีไอโอ ได้กลายมาเป็นต้นสังกัดของสำนักงานพรรคของ กลุ่มผู้นำกลางด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์และสารสนเทศใหม่ (Central Cybersecurity and Informatization Leading Small Group หรือ 中央网络安全和信息化领导小组 ซึ่งต่อมา ได้ยกระดับเป็นคณะกรรมการกลางกิจการด้านไซเบอร์สเปซ หรือ Central Cyberspace Affairs Commission) สำนักงานกลุ่มผู้นำนี้ ซึ่งก่อตั้งขึ้นภายในเอสไอไอโอ ได้รับชื่อภาษาอังกฤษใหม่คือ สำนักงานบริหารไซเบอร์สเปซแห่งประเทศจีน⁷

หลังจากพ.ศ. 2561 ซีเอซีอยู่ภายใต้อำนาจของคณะกรรมการกลางกิจการด้านไซเบอร์สเปซแห่งพรรคคอมมิวนิสต์จีนแต่เพียงผู้เดียว โดยกำหนดเส้นแบ่งของอำนาจและความรับผิดชอบโดยรวมของซีเอซีที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในด้านระบบนโยบายด้านไซเบอร์ทั้งหมด⁸ ในความเป็นจริงแล้ว การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้ซีเอซีเป็นหน่วยงานกำกับดูแลนโยบายด้านไซเบอร์ของคณะกรรมการกลาง และไม่ได้เป็นเพียงผู้ตรวจตราของรัฐประเภทหนึ่งดังที่อาจอนุมานได้จากชื่อภาษาจีนที่ใช้โดยทั่วไปคือ สำนักงานสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตแห่งรัฐ

จงหวงเหวิน (Zhuang Rongwen หรือ ; รูปถ่ายที่ 1) ได้เผยถึงความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันเหล่านี้ เนื่องจากเขากำลังดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกรมโฆษณาชวนเชื่อกลาง ผู้อำนวยการคณะกรรมการกลางกิจการด้านไซเบอร์สเปซ และผู้อำนวยการเอสไอไอโอ⁹ จงหวงเหวินเคยรับบทบาทมากมายในสำนักงานกิจการชาวจีนโพ้นทะเล (Overseas Chinese Affairs Office) ซึ่งปัจจุบันอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของฝ่ายการแนวร่วม (United Front Work Department) ของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน¹⁰

สิ่งที่สะท้อนในบทบาทของจงหวงเหวินกับทางกรมโฆษณาชวนเชื่อ คือ การที่เอสไอไอโอได้รับการก่อตั้งขึ้นภายในกลไกด้านโฆษณาชวนเชื่อของรัฐเพื่อใช้อำนาจควบคุมเนื้อหาทางออนไลน์ให้มากขึ้น ซีเอซีมีอำนาจควบคุมบังคับมากมาย ซึ่งบางครั้งก็คาบเกี่ยวไปยังระบบนโยบายอื่นๆ เช่น โฆษณาชวนเชื่อ หรือเศรษฐกิจและการเงิน¹¹ ในฐานะองค์กรที่ในขณะนี้อยู่ในแถวหน้าของความพยายามที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ของสี่จีนผิงที่จะเปลี่ยนแปลงประเทศจีนให้เป็นมหาอำนาจด้านไซเบอร์ และเพื่อใช้อำนาจดังกล่าวเพื่อกำหนดวาทกรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างซีเอซีกับกรมโฆษณาชวนเชื่อกลางก่อให้เกิดคำถามเชิงวิพากษ์วิจารณ์มากมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของทางองค์กร เนื่องจากความพยายามที่จะเปลี่ยนระบบการกำกับดูแลด้านไซเบอร์ของทางพรรคให้กลายเป็นต้นแบบสำหรับหน่วยงานอื่นๆ ในประชาคมนานาชาติ¹²

รูปภาพที่ 1: ระบบนโยบายด้านไซเบอร์ของประเทศจีน



คำขวัญ:

- สถาบันคณะกรรมการกลาง
- สถาบันพรรคคอมมิวนิสต์จีนอื่นๆ
- สถาบันของรัฐ
- สถาบันของรัฐ
- โปรแกรมนโยบาย

ที่มา: ภาพประกอบของผู้เขียนในเอสพีไอ

คณะกรรมการกลางกิจการด้านไซเบอร์สเปซ

คณะกรรมการกลางกิจการด้านไซเบอร์สเปซมีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างความมั่นใจถึงความปลอดภัยและยกระดับความสนใจของรัฐบาลจีน นอกเหนือจากการเฝ้าสังเกตการณ์ซีเอซี¹³ ปัจจุบันระบบนโยบายด้านไซเบอร์ของจีนฝังตัวอย่างแนบแน่นภายในหัวใจสำคัญของโครงสร้างการกำหนดนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยได้รับการยกระดับจากกลุ่มผู้นำ¹⁴ (หน่วยงานประสานงานที่จัดการกับประเด็นด้านนโยบายที่ซับซ้อนหรืองานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลายส่วนของระบบบริหาร) เป็นคณะกรรมการ (กลุ่มผู้นำที่ได้รับการจัดตั้งเป็นสถาบัน ซึ่งได้กลายมาเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการระบบที่ทางหน่วยงานได้รับการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อจัดการ) ในการปรับโครงสร้างคณะกรรมการกลางครั้งใหญ่ในพ.ศ. 2561¹⁵ คณะกรรมการดังกล่าวได้รับพิจารณาว่าเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นถาวรมากกว่าและได้รับการจัดทบทวนคลาสิกมาเป็นอย่างดี ซึ่งต่างจากกลุ่มผู้นำซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงานของส่วนราชการสำหรับหลายกระทรวง การยกระดับกลุ่มผู้นำขึ้นเป็นคณะกรรมการบ่งบอกถึงการที่รัฐบาลกลางให้ความสำคัญกับความปลอดภัยด้านไซเบอร์เป็นลำดับต้นๆ ในนโยบายในอนาคตของทางคณะฯ¹⁶

สำนักงานบริหารไซเบอร์สเปซแห่งประเทศจีน

ซีเอซี ซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมบังคับใหม่ที่เชื่อมโยงอยู่กับสำนักงานสารสนเทศแห่งคณะมนตรี และอยู่ภายใต้อำนาจในการสั่งการของทั้งกลุ่มผู้นำและสำนักงานคณะมนตรี หรือเรียกได้อีกอย่างว่า 'คณะรัฐมนตรี' ของจีน ได้รับการก่อตั้งขึ้นในพ.ศ. 2556 ทางหน่วยงานได้รับหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการข้อมูลและเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตทั่วประเทศ และตรวจตรารวมถึงจัดการการบังคับใช้กฎหมายที่กำกับดูแลเนื้อหาอื่นๆ¹⁷

ในภาษาอังกฤษ 'สำนักงานบริหารไซเบอร์สเปซแห่งประเทศจีน (ซีเอซี)' คือ ตัวอย่างของหลักการ 'หนึ่งระบบ สองป้ายชื่อ' (一个机构两块牌子) ซึ่งบ่งบอกถึงลักษณะของการทำลายเส้นแบ่งระหว่างสถาบันของพรรคและสถาบันของรัฐ ในภาษาจีน 'ซีเอซี' คือ สำนักงาน 2 แห่งที่แยกจากกัน โดยแห่งหนึ่งเป็นของพรรคและอีกแห่งหนึ่ง เป็นของรัฐ ถึงแม้ว่าทั้ง 2 หน่วยงานจะดำเนินงานร่วมกันภายใต้บุคคลเดียวกันในฐานะผู้นำของทั้ง 2 สถาบัน

สถาบันกึ่งรัฐ

สถาบันกึ่งรัฐที่สำคัญก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบนโยบายกลางด้านไซเบอร์ ในขณะที่ได้รับการจัดหมวดหมู่เป็นส่วนหนึ่งของประชาสังคม สถาบันต่างๆ เช่น สมาคมความปลอดภัยด้านไซเบอร์แห่งประเทศจีน (Cybersecurity Association of China; 中国网络安全协会) และสังคมอินเทอร์เน็ตแห่งประเทศไทย (Internet Society of China; 中国互联网协会) เป็นมากกว่าหน่วยงานพันธมิตรหรือ องค์กรตัวแทนสำหรับผู้ดำเนินการด้านไซเบอร์สเปซรายสำคัญ

สมาคมความปลอดภัยด้านไซเบอร์แห่งประเทศจีนยอมรับ 'คำแนะนำ การตรวจตรา และการจัดการทางวิชาชีพ ของสำนักงานสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตแห่งรัฐ' อย่างชัดเจนในกฎบัตรของสมาคม¹⁸ ทั้งสมาคมและสังคมอินเทอร์เน็ตแห่งประเทศไทยได้รับการจดทะเบียนกับกระทรวงกิจการพลเรือน (Ministry of Civil Affairs; 民政部) ซึ่งเป็นสถาบันรัฐของจีนที่มีหน้าที่ตรวจตราและจัดการหน่วยงานทางสังคม

ประธานสมาคมความปลอดภัยด้านไซเบอร์แห่งประเทศจีน หวังชีวจิน (王秀军) ก็เคยดำรงตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการของทั้งสำนักงานคณะกรรมการกลางกิจการด้านไซเบอร์สเปซและสำนักงานสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตแห่งรัฐเช่นเดียวกัน ประธานสังคมอินเทอร์เน็ตแห่งประเทศไทย ชัง ปิง (尚冰) เป็นอดีตประธานและเลขานุการใหญ่ของไชน่าโมบายล์ (China Mobile) ซึ่งเป็นผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใหญ่ที่สุดในโลกตามตัวเลข ของผู้สมัครใช้บริการรวม

หนึ่งในบทบาทสำคัญของสังคมอินเทอร์เน็ตแห่งประเทศจีน คือ การทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมบังคับกฎหมายเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตของประเทศจีนอย่างไม่เป็นทางการ องค์กรต่างๆ ในประเทศจีนที่ต้องการรับใบอนุญาตเป็นผู้ให้บริการเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตของจีน (ข้อกำหนดในการรับโดเมน .cn) ต้องลงนามใน 'คำปฏิญาณสาธารณะว่าด้วยวินัยในตนเองสำหรับอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ตในจีน' (Public Pledge on Self-Discipline for the Chinese Internet Industry; 中国互联网行业自律公约)¹⁹

ผู้ลงนามต้องสัญญาว่าจะตรวจสอบและตรวจตราข้อมูลบนเว็บไซต์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงได้ ปฏิเสธที่จะอนุญาตการเข้าถึงเว็บไซต์ที่เผยแพร่ข้อมูลที่ 'เป็นอันตราย' และลดผลกระทบที่เป็นอันตรายของข้อมูลนั้นที่มีต่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ตชาวจีน²⁰ กฎเหล่านี้ส่งผลให้สังคมอินเทอร์เน็ตแห่งประเทศจีนเป็นผู้ควบคุมบังคับภายในระบบนโยบายด้านไซเบอร์ เนื่องจากหน่วยงานต่างๆ ภายในประเทศจีนต้องปฏิบัติตามคำปฏิญาณสาธารณะจึงจะดำเนินการอย่างถูกกฎหมายได้

ทั้ง 2 สถาบันได้รับข้อบัญญัติให้ดำเนินการแลกเปลี่ยนและการร่วมมือกันระหว่างประเทศ ตลอดจนเข้าร่วมในกิจกรรมการกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นส่วนหนึ่งของขอบข่ายธุรกิจอย่างเป็นทางการของทางสถาบัน²¹



อำนาจด้านไซเบอร์ของประเทศจีนคืออะไร

ความสามารถในการสร้างสภาพแวดล้อมของข้อมูลทำให้อินเทอร์เน็ตเป็นพื้นที่อันเต็มไปด้วยทั้งอันตรายและโอกาสที่อาจเป็นไปได้สำหรับพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในสภาพแวดล้อมใดๆ ก็ตามที่ไม่มีการควบคุมและบริหารจัดการอย่างเข้มงวดของหน่วยงาน ความเป็นไปได้ที่จะเกิดกระแสข้อมูลอย่างอิสระเพื่อลบล้างระบอบการปกครองแบบเผด็จการดังเช่นรัฐบาลจีนนั้นมีความพอให้จำเป็นต้องเข้ามาแทรกแซงโดยตรง ความกลัวของพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่มีต่อผลกระทบทางการเมืองจากไซเบอร์มีเดีย ไม่ได้เป็นแค่สมมติฐาน ระหว่างเหตุการณ์อาหรับสปริงและการประท้วงของฮ่องกง ไซเบอร์มีเดียมีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวของผู้ประท้วง²²

ในคำปราศรัยที่งานประชุมครั้งแรกของกลุ่มผู้นำกลางด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Central Leading Group for Cybersecurity) ในพ.ศ. 2557 ผิงกล่าวว่าการที่จีนจะเป็น 'มหาอำนาจด้านไซเบอร์' (网络强国) ได้อย่างแท้จริง จีนต้องมีเทคโนโลยีเป็นของตนเองในฐานะ แหล่งที่มาของอำนาจดังกล่าว²³ สำหรับพรรคคอมมิวนิสต์จีนแล้ว ความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด ความมั่นคงปลอดภัยดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้จากอำนาจเหนือพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ทางกายภาพ เช่น ดินแดน หรือทางความคิด เช่น ไซเบอร์สเปซ

การเป็นมหาอำนาจด้านไซเบอร์ต้องอาศัยความสามารถในการปรับเปลี่ยนไซเบอร์สเปซ กำหนดกฎเกณฑ์ และกำหนดธรรมเนียมปฏิบัติ แต่ทางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเองก็ได้ยอมรับว่า ประเทศจีนยังไม่สามารถทำสิ่งนั้นได้อย่างสมมาตรสามัคคี ที่การประชุมอินเทอร์เน็ตโลกในพ.ศ. 2558 ที่เมืองอุเจิ้น ลีจิ้นผิงกล่าวว่า 'จีนมุ่งที่จะร่วมมือกับประเทศอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการสนทนาและการแลกเปลี่ยนจัดการกับความแตกต่างอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการบัญญัติกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศในไซเบอร์สเปซซึ่งได้รับการยอมรับโดยทั่วไปจากทุกฝ่าย'²⁴

ด้วยเหตุนี้ อำนาจด้านไซเบอร์ของประเทศจีนจึงเป็นทั้งเรื่องของ *การช่วยเหลือตนเอง* (การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีของตนเองเพื่อบรรลุการพึ่งพาตนเอง) และ *การควบรวมสมาชิก* (การประกอบสร้างจีนตามมิติในระดับนานาชาติเกี่ยวกับความคิดของประเทศด้านการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลก)

ความมั่นคงปลอดภัยของไซเบอร์สเปซและรัฐพรรคเดียว

เพื่อที่จะทำให้อินเทอร์เน็ตมีความปลอดภัยสำหรับพรรคคอมมิวนิสต์จีนในมาตุภูมิ เป็นสิ่งสำคัญที่ทางพรรคต้องสร้างระบบการกำกับดูแลไซเบอร์สเปซนอกเหนือไปจากภายในเขตแดนของจีน ไม่มีทางเลยที่จะพึ่งพายุทธศาสตร์หรือวัตถุประสงค์นี้เพียงอย่างเดียว ธรรมชาติของไซเบอร์สเปซในฐานะปรากฏการณ์ระดับโลกหมายความว่า พรรคคอมมิวนิสต์จีนไม่สามารถพึ่งพาเพียงภาวะผูกขาดทางอำนาจภายในประเทศของทางพรรคในการรักษาผลประโยชน์และสร้างความมั่นคงปลอดภัย อย่างไรก็ตาม ไซเบอร์สเปซจะมีความชัดเจน หรือดำเนินการเชิงรุกเท่ากับจีนในการแสดงออกและรักษาไว้ซึ่งไซเบอร์สเปซในแบบที่ตนเองต้องการและกฎหมายที่ดีที่สุดในการกำกับดูแล นอกจากนี้ ไซเบอร์สเปซได้นำนโยบายและแนวคิดไปปฏิบัติผ่านการดำเนินการที่ได้ผลจริง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานและโครงสร้างของไซเบอร์สเปซและข้อมูลภายในนั้นอย่างประเทศจีนได้ทำ

แนวคิดด้านนโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลไซเบอร์สเปซถือกำเนิดขึ้นจากแก่นแท้ของฝ่ายบริหารพรรค สีจิ้นผิงเป็นผู้นำของหน่วยงานประสานงานและให้คำปรึกษาด้านนโยบายที่อยู่เหนือระบบบริหารอันทรงพลังซึ่งอยู่ภายใต้คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนโดยตรง มุมมองส่วนตัวของเขาที่มีต่อนโยบายด้านไซเบอร์ ซึ่งได้รับการเปิดเผย ในอุดมการณ์รัฐพรรคเดียวอย่างเป็นทางการที่เรียกว่า 'ความคิดของสีจิ้นผิง' มีความสำคัญต่อการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบข่ายของการควบคุมบังคับอินเทอร์เน็ตภายในจีน และด้วยเหตุนี้จึงยังขับเคลื่อนแผนต่างๆ ในการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลกในอนาคตอีกด้วย

สีจิ้นผิงเข้าใจว่า ไซเบอร์สเปซที่ไร้การควบคุมบังคับเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ซึ่งทำให้เกิดภัยคุกคามที่เป็นไปได้ต่อเศรษฐกิจ โครงสร้างทางสังคม และความมั่นคงปลอดภัยของระบบเผด็จการ เช่น รัฐบาลจีน:

โลกปัจจุบันกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงสำคัญๆ ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในหนึ่งศตวรรษ การปฏิวัติทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมระลอกใหม่ได้พัฒนาขึ้นอีกขั้น ข้อมูลในฐานะทรัพยากรได้กลายมาเป็นปัจจัยชนิดใหม่ในการผลิต เทคโนโลยีสารสนเทศได้กลายมาเป็นพื้นที่แห่งความได้เปรียบทางนวัตกรรมด้านใหม่ เครือข่ายข้อมูลได้กลายมาเป็นโครงสร้างพื้นฐานประเภทใหม่ เศรษฐกิจดิจิทัลได้กลายมาเป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจแบบใหม่ ความปลอดภัยด้านไซเบอร์ได้กลายมาเป็นความท้าทายด้านความปลอดภัยอย่างใหม่ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจ โครงสร้างผลประโยชน์ และโครงสร้างความปลอดภัยทั่วโลกอย่างลึกซึ้ง และได้เพิ่มนัยยะใหม่ๆ ให้กับความเปลี่ยนแปลงสำคัญๆ ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในหนึ่งศตวรรษ

当今世界正经历百年未有之大变局，新一轮科技革命和产业变革深入发展，数据资源成为新生产要素，信息技术成为新创新高地，信息网络成为新基础设施，数字经济成为新经济引擎，信息化成为新治理手段，网络安全成为新安全挑战，深刻影响着全球经济格局、利益格局、安全格局，为百年未有之大变局增添了新的内涵。²⁵

พรรคคอมมิวนิสต์จีนไม่ได้เป็นปรปักษ์กับไซเบอร์สเปซ ในทางกลับกัน ทางพรรคพยายามใช้ประโยชน์จากอำนาจในการสร้างความเปลี่ยนแปลงของไซเบอร์สเปซเพื่อผลประโยชน์ด้านการพัฒนาและความปลอดภัยของทางพรรคเอง การเดินทางสู่การเป็นมหาอำนาจด้านไซเบอร์ของจีน ไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อสร้างอินเทอร์เน็ตในรูปแบบที่ตนเองเลือก แม้ว่าโดยแก่นแท้แล้ว สิ่งนั้นจะเกิดขึ้นแล้วภายในประเทศผ่านเกรทไฟร์วอลล์ก็ตาม แต่เป้าหมาย คือ การทำให้อินเทอร์เน็ตอยู่นอกเขตการปกครองของจีนปรับตัวให้เข้ากับบริบทภาพด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การบริหารจัดการทางสังคม และความปลอดภัยแห่งชาติของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

วิธีการที่ทางพรรคคอมมิวนิสต์จีนปรับเปลี่ยนเป้าหมายภายในประเทศเหล่านั้นให้กลายเป็นกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศ เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบเพื่อโน้มน้าวกลุ่มต่างๆ นอกพรรคเพื่อสร้างพันธมิตรและผู้สนับสนุน จากนั้น ทางพรรคจึงสามารถเปลี่ยนการโน้มน้าวดังกล่าวให้เป็นการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการปกป้องพรรคคอมมิวนิสต์จีนจากสิ่งที่ทางพรรคหวั่นเกรงมากที่สุด นั่นคือการสูญเสียอำนาจ²⁶ ระบบนโยบายด้านไซเบอร์ของจีนได้นำหลากหลายแนวทางมาใช้เพื่อควบคุมองค์กรระหว่างประเทศและบ่มเพาะพันธมิตรต่างประเทศ แนวทางเหล่านั้นประกอบด้วยวิธีการที่สถาบันของพรรคคอมมิวนิสต์จีนจัดการประชุมและการแลกเปลี่ยนระดับนานาชาติ เพื่อส่งเสริมและสร้างแรงสนับสนุนต่อแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 2 ประการ: 'อธิปไตยทางอินเทอร์เน็ต' และ 'ประชาคมที่มีอนาคตของไซเบอร์สเปซร่วมกัน' การเผยให้รัฐอื่นๆ เห็นถึงความสามารถในการใช้ไซเบอร์สเปซเพื่อกำหนดและควบคุมบังคับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันในสังคมของประเทศเอง เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การควบคุมสมาชิก

'อธิปไตยทางอินเทอร์เน็ต'

'อธิปไตยทางอินเทอร์เน็ต' หรือ 'อธิปไตยด้านไซเบอร์' (网络主权) เป็นหนึ่งในหลักการ 4 ข้อที่สีจิ้นผิงได้สื่อสารออกมาอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงระบบการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลกด้วยวิธีการที่คล้ายคลึงกับ ต้นแบบของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ด้วยหลักการของความเสมอภาคทางรัฐอธิปไตยที่ถ้อยมั่นในกฎบัตรสหประชาชาติ สีจิ้นผิงเสนอว่า รัฐต่างๆ มีสิทธิ์ 'โดยอิสระที่จะเลือกวิถีทางในการพัฒนาด้านไซเบอร์ ต้นแบบการควบคุมบังคับด้านไซเบอร์ และนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต และมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลไซเบอร์สเปซระหว่างประเทศบนจุดยืนที่เท่าเทียมกัน'²⁷

รัฐทั้งหมดต่างควบคุมบังคับไซเบอร์สเปซด้วยกฎหมายและข้อบังคับในระดับหนึ่ง สิ่งที่ทำให้ความพยายามของจีนแตกต่างไปจากของประเทศอื่นๆ คือ ความเชื่อที่ว่าตนเองมีสิทธิ์ในการใช้อำนาจควบคุมอินเทอร์เน็ตภายในประเทศโดยสิ้นเชิง ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อขยายอำนาจควบคุมนั้นไปทั่วโลก จีนต้องการให้ประเทศอื่นๆ ทำตามต้นแบบของตน เพื่อสร้างระบบการกำกับดูแลทั่วโลกซึ่งตั้งอยู่บนมาตรฐานที่กำหนดขึ้นโดยพรรคคอมมิวนิสต์จีน

ในเอกสารข้อมูลที่เผยแพร่โดยสำนักงานสารสนเทศแห่งคณะมนตรีเมื่อพ.ศ. 2553 จีนได้ยืนยันถึงสิทธิ์ของตนเองในฐานะรัฐอธิปไตยที่จะกำกับดูแลไซเบอร์สเปซในรูปแบบเดียวกับที่ทำกับพื้นที่ทางกายภาพของเขตแดนที่ดินเป็นเจ้าของ ในเอกสารดังกล่าว จีนกล่าวว่า 'อินเทอร์เน็ตภายในเขตแดนของจีนอยู่ภายใต้ขอบเขตอธิปไตยของจีน อธิปไตยทางอินเทอร์เน็ตของจีนควรได้รับความเคารพและรักษาไว้'²⁸

หนึ่งทศวรรษถัดมา บทความวิชาการชิ้นหนึ่งซึ่งได้รับการสนับสนุนร่วมโดยสมาคมความปลอดภัยด้านไซเบอร์สเปซแห่งประเทศจีน และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของสำนักงานบริหารไซเบอร์สเปซแห่งประเทศจีนนั้นยิ่งทวีความชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างอธิปไตยของรัฐกับไซเบอร์สเปซ:

อธิปไตยด้านไซเบอร์เป็น*การขยายขอบเขตโดยธรรมชาติ*ของอำนาจอธิปไตยของรัฐในไซเบอร์สเปซ อำนาจดังกล่าว คือ อำนาจสูงสุดและอิสระภายนอกที่ประเทศหนึ่งๆ ได้รับผ่านสิ่งอำนวยความสะดวกทางเครือข่าย เอนทิตีเครือข่าย พฤติกรรมของเครือข่าย และข้อมูลเครือข่ายที่เกี่ยวข้องภายในเขตแดนของประเทศบนพื้นฐานแห่งอธิปไตยของรัฐ

网络主权是国家主权在网络空间的自然延伸，是一国基于国家主权对本国境内的网络设施、网络主体、网络行为及相关网络数据和信息等所享有的最高权和对外独立权。²⁹

พรรคคอมมิวนิสต์จีนมองว่าอธิปไตยในเขตแดนและอธิปไตยด้านไซเบอร์เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ทั้ง 2 แนวคิดเรื่องอธิปไตยในเขตแดนและอธิปไตยด้านไซเบอร์มีความขัดแย้งกัน พรรคคอมมิวนิสต์จีนแสวงหาอำนาจสูงสุดในการควบคุมข้อมูลภายในพรมแดน ในขณะที่ยังแสวงหาอำนาจควบคุมข้อมูลและองค์การสัญชาติจีนนอกพรมแดนประเทศจีนไปพร้อมกันโดยการใช้อำนาจบังคับองค์กรสัญชาติจีนที่ดำเนินกิจการในต่างแดนให้ร่วมมือกับทางรัฐ แนวความคิดนี้ถูกเปิดเผยโดยสีจิ้นผิงในการกล่าวสุนทรพจน์เปิดการประชุมอินเทอร์เน็ตโลกในพ.ศ. 2558 ซึ่งเขาพิจารณาถึงอธิปไตยด้านไซเบอร์ในแบบเดียวกับที่ผู้นำคนหนึ่งพิจารณาถึงอธิปไตยในเขตแดน: “ไม่ควรมีประเทศใดที่พยายามสร้างความมีอำนาจด้านไซเบอร์ แทรกแซงในกิจการภายในของประเทศอื่น หรือสนับสนุน มีส่วนร่วม หรือร่วมกันวางแผนทำกิจกรรมด้านไซเบอร์ที่อาจบ่อนทำลายความมั่นคงแห่งชาติของประเทศอื่นๆ”³⁰

‘ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันของไซเบอร์สเปซ’

แนวคิดเรื่อง ‘ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันของมนุษยชาติ’ (人类命运共同体) ปรากฏครั้งแรกในยุคของหูจิ่นเทาในพ.ศ. 2550 และพ.ศ. 2555 และได้พัฒนาขึ้นในฐานะแนวคิดในยุคของสีจิ้นผิง³¹ จากการนำมาใช้โดยสีจิ้นผิง แนวคิดนี้ครอบคลุมถึงหลักการที่ว่า ‘ประเทศจีนที่มีส่วนร่วมในกิจการทั่วโลกมากขึ้น ... อาจได้รับประโยชน์จากความมั่นคงและความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรทั่วโลก และส่งเสริม “การปฏิรูปและการพัฒนา [ของ] ระบบการกำกับดูแลทั่วโลก”’³² แนวคิดได้กลายมาเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดของกรอบนโยบายต่างประเทศและยุทธศาสตร์แห่งชาติของทางการจีน³³

จากข้อมูลของซีเอซี วลีว่า ‘ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันของไซเบอร์สเปซ’ (网络空间命运共同体) ทั้งมีส่วนในการสร้างและทั้งเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญของแนวคิด ‘ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันของมนุษยชาติ’ ในบริบทของไซเบอร์สเปซ³⁴ ภายใต้แนวคิดแรก พรรคคอมมิวนิสต์จีนมุ่งที่จะพัฒนาไซเบอร์สเปซที่สันติ ปลอดภัย เปิดกว้าง เน้นความร่วมมือ และมีระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางและความปรารถนาของพรรค โดยที่ทางพรรคถือว่าทั้งหมดนี้มีความจำเป็นต่อการสร้างระบบการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลกที่เป็นพหุภาคีและโปร่งใส³⁵ การประชุมอินเทอร์เน็ตโลกทำหน้าที่เป็นเวทีสำหรับการพัฒนาระบบการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลกดังกล่าว ซึ่งได้รับการแนะนำให้รู้จักภายใต้แนวคิด ‘ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันของไซเบอร์สเปซ’ ในฐานะหลักการหนึ่งภายใต้ขอบเขตของ ‘ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันของมนุษยชาติ’ การพัฒนาไซเบอร์สเปซของจีนได้กลายมาเป็นสิ่งที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกับนโยบายต่างประเทศและยุทธศาสตร์แห่งชาติของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

เมื่อสีจิ้นผิงแนะนำให้รู้จักกับแนวคิดของการสร้าง ‘ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันของไซเบอร์สเปซ’ ที่การประชุมอินเทอร์เน็ตโลกประจำปีครั้งที่ 2 ในพ.ศ. 2558 เขาได้เน้นย้ำหลักการ 4 ข้อของการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลกและข้อเสนอ 5 ประการเกี่ยวกับการพัฒนาและกำกับดูแลอินเทอร์เน็ต³⁶ บางส่วนของหลักการทั้ง 4 ข้อได้แก่ ‘การส่งเสริมความเปิดกว้างและความร่วมมือ’ และ ‘การสร้างคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมาย’³⁷ แม้ว่าแนวคิดเหล่านั้นจะฟังดูไร้พิษภัย พรรคคอมมิวนิสต์จีนมีแผนการที่จะส่งเสริมความร่วมมือในไซเบอร์สเปซเพื่อขยายวิสัยทัศน์ที่มีต่อไซเบอร์สเปซของพรรคไปยังประเทศที่ต้องการความช่วยเหลือจากจีนในการเร่งให้เกิด

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ต จีนได้ส่งอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมอินเทอร์เน็ตในแอฟริกาแล้ว ด้วยการสนับสนุนด้านเทคนิคจากจีน รัฐบาลท้องถิ่นต่างๆ ในแอฟริกาตะวันออกกำลังเพิ่มระดับการปิดกั้นบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียและอินเทอร์เน็ต³⁸

ในพ.ศ. 2562 หลังจากที่สีจิ้นผิงได้เผยแพร่หลักการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลกเป็นครั้งแรกในพ.ศ. 2558 คณะกรรมการผู้จัดการประชุมอินเทอร์เน็ตโลกได้เผยแพร่เอกสารแนวคิดที่ชื่อว่า 'Jointly Build a Community of Common Destiny for Cyberspace' (การสร้างประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันของไซเบอร์สเปซร่วมกัน) ซึ่งเรียกร้องให้ประชาคมนานาชาติทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมการพัฒนาและการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตร่วมกัน³⁹ ด้วยการจัดการประชุมอินเทอร์เน็ตโลกและการพัฒนาแพลตฟอร์มอื่นๆ พรรคคอมมิวนิสต์จีนกล่าวอ้างว่าทางพรรคสามารถ 'ส่งเสริมการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลกที่เป็นธรรมและเสมอภาคยิ่งขึ้น'⁴⁰ ภายใต้แนวคิดของการสร้าง 'ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันของไซเบอร์สเปซร่วมกัน' สีจิ้นผิงเสนอที่จะมอบ 'โซลูชันของจีน' เพื่อการพัฒนาและกำกับดูแล อินเทอร์เน็ตทั่วโลก และ[การ]มีส่วนร่วมในภูมิปัญญาจีน⁴¹ นี่คือการวิสัยทัศน์ต่อไซเบอร์สเปซที่มีประเทศจีนเป็นศูนย์กลาง เช่นเดียวกับข้อริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ต่อเศรษฐกิจโลกที่มีประเทศจีนเป็นศูนย์กลาง

ยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศว่าด้วยความร่วมมือด้านไซเบอร์สเปซ (International Strategy of Cooperation on Cyberspace) ของจีน ซึ่งให้คำอธิบายถึงมุมมองและอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเกี่ยวกับไซเบอร์สเปซระหว่างประเทศ กล่าวไว้ว่าไซเบอร์สเปซ 'ได้กลายมาเป็น 'ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูล' 'เครื่องมือขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ' เครื่องมือพื้นฐานในการกำกับดูแลทางสังคม และ 'สะพานเชื่อมโยงการสื่อสารและการทำงานร่วมกันชนิดใหม่' เนื่องจากไซเบอร์สเปซเป็นสื่อกลางชนิดใหม่สำหรับสิ่งที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนเรียกว่า ความร่วมมือระหว่างประเทศ ทางพรรคเชื่อว่าประชาคมนานาชาติควรทำงานร่วมกัน 'เพื่อสร้างระบบการกำกับดูแลทั่วโลกบนพื้นฐานของกฎเกณฑ์' สำหรับไซเบอร์สเปซ⁴²

ภายใต้ข้อเสนอเรื่องการกำกับดูแลร่วมกันทั่วโลกของสีจิ้นผิง จีนจะมีสิทธิ์เข้าถึงกลไกและเครื่องมือในการกำกับดูแลของนานาประเทศเพื่อการควบคุมและติดตามตรวจสอบไซเบอร์สเปซ⁴³ ซึ่งหากนำไปใช้จริง จะก่อให้เกิดผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่ออิสรภาพทางอินเทอร์เน็ตของโลก ดังที่สีจิ้นผิงได้กล่าวถึงในสุนทรพจน์ของเขาในพ.ศ. 2558 อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมืออันทรงพลังในการเผยแพร่ข้อมูลและการกำกับดูแลทางสังคม (หรือเรียกอีกอย่างว่า 'การบริหารจัดการทางสังคม') การบริหารจัดการทางสังคมต้องอาศัยการกำหนด การจัดการ และการควบคุมสภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน ซึ่งจะสามารถเกิดขึ้นจริงได้ผ่านแนวคิดเรื่องการกำกับดูแลร่วมกัน ของสีจิ้นผิง⁴⁴

การโน้มน้าวให้เกิดการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลก

อิทธิพลของการประชุมอินเทอร์เน็ตโลก

หนึ่งในเวทีที่เด่นชัดที่สุดที่ถูกใช้ในการเผยแพร่แนวคิดของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเกี่ยวกับการกำกับดูแล 'ไซเบอร์สเปซและอินเทอร์เน็ต' คือ การประชุมประจำปีที่จัดขึ้นในมณฑลเจ้อเจียง โดยยกเว้นการประชุมเสมือนจริงบางส่วนที่จัดขึ้นในพ.ศ. 2563 และพ.ศ. 2564 อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 นับตั้งแต่พ.ศ. 2557 ผู้แทนที่ได้รับเชิญได้รับการต้อนรับในเมืองอูเจิ้น ซึ่งเป็นเมืองประวัติศาสตร์ทางตอนเหนือของมณฑลเจ้อเจียง อันเป็นที่จัดการประชุมอินเทอร์เน็ตโลก (世界互联网大会; งานดับเบิลยูไอซี) งานดับเบิลยูไอซีเป็นการประชุมที่มุ่งสร้างฉันทามตินานาชาติเกี่ยวกับ ทรัพย์สินของพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่ออินเทอร์เน็ต โดยดำเนินงานภายใต้อุดมคติของพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่ว่า ประเทศต่างๆ ควรร่วมมือกันเพื่อมุ่งสร้าง 'ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกัน'

งานดับเบิลยูไอซีจัดขึ้นโดยตรงโดยซีเอซี และรัฐบาลมณฑลเจ้อเจียง และมีสำนักงานกิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (UN Department of Economic and Social Affairs), สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union), องค์การทรัพย์สินทางปัญญาแห่งโลก (World Intellectual Property Organization) และจีเอสเอ็มเอ⁴⁵ เป็นผู้จัดรวม (ดูรูปภาพที่ 2)⁴⁶ งานดับเบิลยูไอซีได้รับการนำเสนอในฐานะการประชุมระดับโลกที่น่าโดยประชาคมนานาชาติ ซึ่งมุ่งดึงดูดผู้เข้าร่วมและวิทยากรรับเชิญจากบริษัทและรัฐบาลต่างประเทศ ถึงแม้ว่ากิจกรรมนี้จะอยู่ในรูปแบบของการประชุมที่จัดขึ้นโดยประชาคมนานาชาติ แต่อันที่จริงแล้ว กิจกรรมนี้อยู่ภายใต้การจัดการและกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่พรรคคอมมิวนิสต์จีน

ในพ.ศ. 2557 เมื่องานดับเบิลยูไอซีถูกจัดขึ้นเป็นครั้งแรก นักวิจารณ์จากผู้เข้าร่วมนานาชาติชี้ให้เห็นถึงความย้อนแย้งที่ประเทศจีน ซึ่งเป็นประเทศที่มีสภาพแวดล้อมสื่อที่มีอิสระน้อยที่สุดแห่งหนึ่งของโลก เป็นผู้จัดกิจกรรมที่มีหัวข้อหลัก คือ 'โลกที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน แบ่งปันและบริหารจัดการโดยทุกคน'⁴⁷ ระหว่างการจัดงานดับเบิลยูไอซีครั้งแรก มีรายงานว่าผู้จัดงานพยายามส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมอนุมัติค่าแถลงฉบับร่าง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอมุมมองฉันทามติของผู้เข้าร่วมการประชุม ด้วยการสอดแทรกข้อโต้แย้งในโรงแรม ของผู้เข้าร่วมกลางดึก⁴⁸ ร่างดังกล่าวเรียกร้องให้ประชาคมนานาชาติ 'ร่วมมือกันเพื่อสร้างระบบกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตนานาชาติที่เป็นพหุภาคี ประชาธิปไตย และโปร่งใส และไซเบอร์สเปซแห่งสันติภาพ ความปลอดภัย ความเปิดกว้าง และความร่วมมือ'⁴⁹

ร่างดังกล่าวได้กล่าวถึงความสำคัญของการให้ความเคารพต่อ 'อธิปไตยทางอินเทอร์เน็ต' ของทุกประเทศ และความสำคัญของการรักษาความปลอดภัยด้านไซเบอร์ร่วมกันผ่านการต่อสู้กับอาชญากรรมไซเบอร์และการปกป้องความเป็นส่วนตัว และความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล และเรียกร้องให้ผู้เข้าร่วม 'ทำลายช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่รุนแรงทั้งหมด' นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้ผู้เข้าร่วม 'แพร่กระจาย' 'พลังเชิงบวก' (วลีสำคัญในยุคของสีจินผิง ซึ่งหมายถึงเนื้อหาที่ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนและรัฐบาลมีภาพลักษณ์ในเชิงบวก) ในไซเบอร์สเปซ เพื่อสะท้อนถึงคำสั่งของสีจินผิงที่ว่า เจ้าหน้าที่รัฐของจีนจะต้อง 'บอกเล่าเรื่องราวดีๆ ของประเทศจีน'⁵⁰ ข้อเสนอเหล่านั้นไม่เพียงแต่มุ่งที่จะมอบสิทธิเข้าถึงและอิทธิพลต่อการควบคุมบังคับอินเทอร์เน็ตนอกเขตการปกครองแก่พรรคคอมมิวนิสต์จีนเท่านั้น แต่ยังพยายามแพร่กระจาย 'พลังเชิงบวก' อันเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้ประโยชน์จากอำนาจโดยปราศจากการใช้กำลังไปทั่วโลก

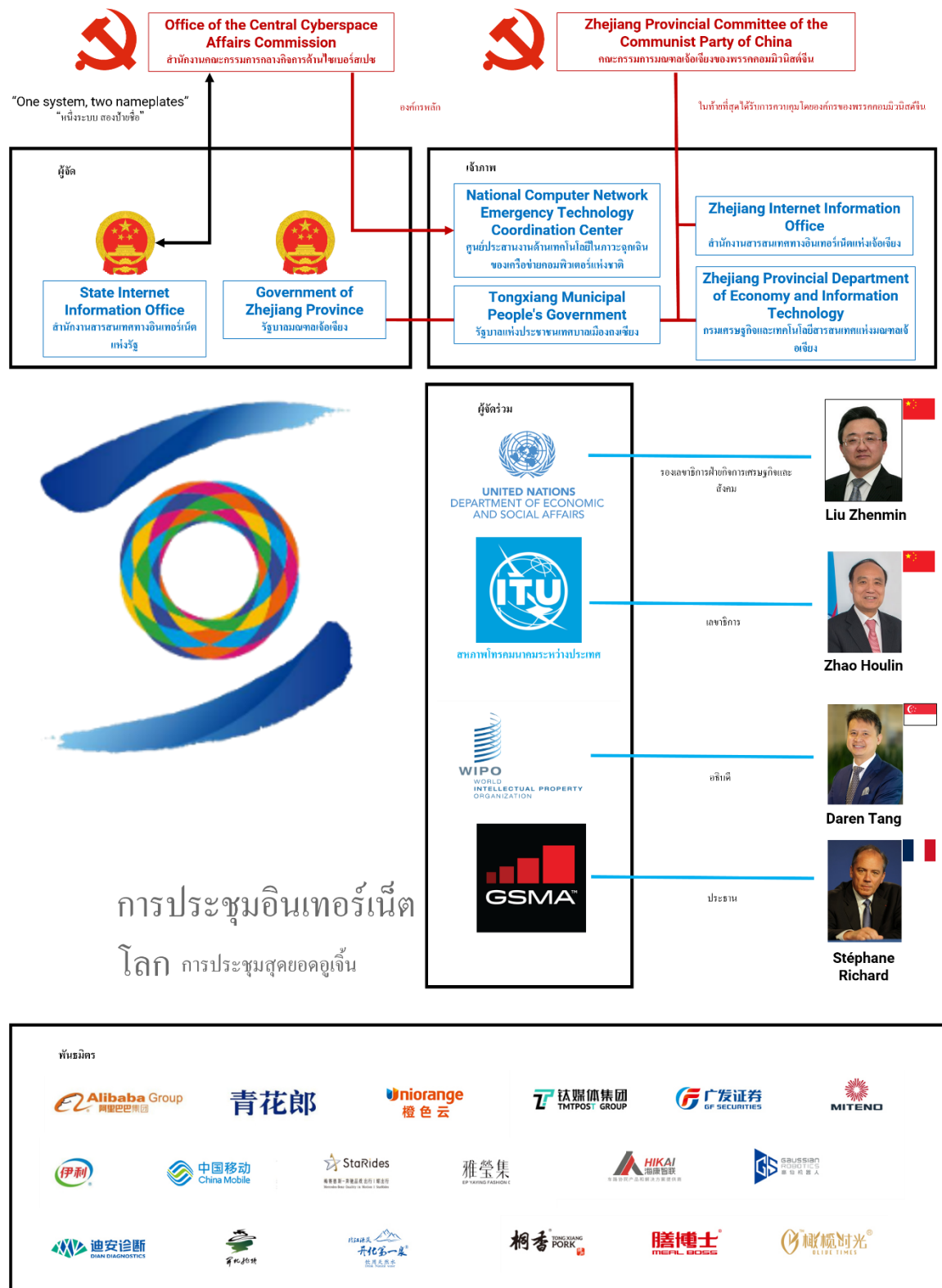
งานดับเบิลยูไอซีครั้งล่าสุด ซึ่งจัดขึ้นในเดือนกันยายนพ.ศ. 2564 สะท้อนให้เห็นถึงการกวาดล้างของพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่กระทำต่อบริษัทอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีในจีน ในขณะที่ทางพรรคใช้หน่วยงานควบคุมบังคับของรัฐ ซึ่งรวมถึงซีเอซี ในการบังคับใช้ระเบียบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและดำเนินการสืบสวนเพื่อป้องกันการผูกขาด ทางพรรคได้พยายามที่จะปรับบริษัทเทคโนโลยีต่างๆ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของทางพรรค⁵¹ งานดับเบิลยูไอซีในพ.ศ. 2564 มุ่งเน้นที่การรักษาความปลอดภัยด้านไซเบอร์และการกำกับดูแลข้อมูลมากกว่าในปีก่อนๆ จากการอภิปรายทั้งหมด 20 ครั้งที่เกิดขึ้นระหว่างการประชุม มี 4 ครั้งให้ความสำคัญกับการควบคุมบังคับข้อมูลและการออกกฎหมาย การรักษาความปลอดภัยด้านไซเบอร์และการกำกับดูแลทางดิจิทัล⁵² เมื่อได้รับรู้ถึงแนวทางนโยบายใหม่ที่เผยแพร่

ล่าสุดโดยซีเอซี ซึ่งกำหนดให้บริษัทอินเทอร์เน็ตเพิ่มการควบคุมการแสดงออกทางออนไลน์ ผู้บริหารจำนวนมาก ซึ่งรวมถึงตัวแทนจากบริษัทแม่ของ WeChat อย่างเทนเซ็นต์ (Tencent) ได้ให้คำมั่นสัญญา ณ งานประชุมที่จะ 'สร้างไซเบอร์สเปซที่ผ่านการชำระล้าง'⁵³ แม้ว่างานดับเบิลยูไอซีจะได้รับการออกแบบมาสำหรับประชาคมนานาชาติ แต่เนื้อหาส่วนใหญ่ของการประชุมในพ.ศ. 2564 มุ่งเน้นไปที่ประเด็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมไซเบอร์ในประเทศจีน โดยส่งเสริมให้มีการควบคุมการแสดงออกทางออนไลน์มากขึ้น

แม้ว่างานดับเบิลยูไอซีจะพยายามดึงดูดผู้เข้าร่วมจากต่างประเทศจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่สามารถดึงดูดการยอมรับของชาติตะวันตกรายสำคัญได้สำเร็จ รัฐบาลสหรัฐฯ และรัฐบาลชาติตะวันตกอื่นๆ ไม่ไว้วางใจที่จะสนับสนุนงานดับเบิลยูไอซี และด้วยเหตุนี้จึงได้ส่งเจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตระดับล่างเพื่อเข้าร่วมการประชุมก่อนหน้านี้⁵⁴ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวขัดแย้งกับยุทธศาสตร์ของประเทศในเอเชียกลางและรัสเซีย ซึ่งได้ส่งคณะผู้แทนระดับสูงเพื่อเข้าร่วมการประชุม⁵⁵ ในทำนองเดียวกัน ประเทศในเส้นทางสายไหมทางดิจิทัล (Digital Silk Road) และข้อริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางได้มีการส่งตัวแทนเข้าร่วมงานดับเบิลยูไอซีเป็นอย่างดี ในขณะที่การเข้าร่วมของรัฐบาลสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปนั้นเกิดขึ้นน้อยมาก⁵⁶



รูปภาพที่ 2: ผู้จัดการประชุมอินเทอร์เน็ตโลกและพันธมิตร



ที่มา: ภาพประกอบของผู้เขียนในเอสพีไอ

การประกอบขึ้นเชิงองค์การของการประชุมอินเทอร์เน็ตโลก

เมื่อใช้แนวทางเชิงระบบในการระบุความทับซ้อนของการบริหารระหว่างหน่วยงานพรรคและหน่วยงานรัฐ ตัวอย่างด้านล่างนี้จะเน้นความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดระหว่างกรมโฆษณาชวนเชื่อกลาง ซีเอซี และงานดับเบิลยูไอซี การระบุพื้นที่ทับซ้อนเหล่านั้นจะแสดงให้เห็นถึง การใช้ประโยชน์จากงานดับเบิลยูไอซีของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในฐานะเครื่องมือเผยแพร่ระเบียบวาระของนโยบายต่างประเทศของแนวร่วมของพรรค เพื่อกำหนดธรรมเนียมปฏิบัติสำหรับประชาคมไซเบอร์ระหว่างประเทศ

ในการเตรียมการสำหรับการประชุมในพ.ศ. 2562 และพ.ศ. 2563 คณะมุขมนตรีของจีนได้จัดงานแถลงข่าว โดยให้ตัวแทนที่ได้รับการแต่งตั้งกล่าวถึงงานดับเบิลยูไอซี ในพ.ศ. 2563 ผู้อำนวยการซีเอซี จ้าวเจ้อเหลียง (Zhao Zeliang) รับหน้าที่ตัวแทนที่ได้รับการแต่งตั้ง และในข่าวแจกได้ระบุว่า จ้าวเจ้อเหลียงได้รับมอบหมายความรับผิดชอบโดยคณะกรรมการผู้จัดงานดับเบิลยูไอซีให้พูดคุยถึงการเตรียมการสำหรับงานดับเบิลยูไอซี ที่งานแถลงข่าวในพ.ศ. 2563 จู๋กั๋วเสียน (Zhu Guoxian) (สมาชิกของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาของคณะกรรมการมณฑลเจ้อเจียง และผู้อำนวยการกรมโฆษณาชวนเชื่อของคณะกรรมการมณฑลเจ้อเจียง) ได้เข้าร่วมงานเพื่อพูดคุยถึงการเตรียมการสำหรับงานดับเบิลยูไอซีเช่นกัน⁵⁷

ที่งานแถลงข่าวเรื่องงานดับเบิลยูไอซีในพ.ศ. 2563 จ้าวเจ้อเหลียงได้อธิบายว่า งานดับเบิลยูไอซีประจำปีพ.ศ. 2563 จะแสวงหาวิธีการนำความคิดของเลขาธิการพรรคสี่จีนผิงเกี่ยวกับแนวคิดด้วยประเทศจีนในฐานะมหาอำนาจด้านไซเบอร์ไปปฏิบัติ รวมถึงแนวคิดด้วยการสร้างอนาคตของไซเบอร์สเปซร่วมกัน จ้าวเจ้อเหลียงได้กล่าวอีกด้วยว่า งานดับเบิลยูไอซีจะช่วยให้การสร้างเวทีระดับนานาชาติในการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลกร่วมกันอย่างต่อเนื่อง⁵⁸ เจ้าหน้าที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนรายอื่นๆ ซึ่งรวมถึงหวงคุนหมิง (Huang Kunming) (สมาชิกเจ้ากรมการเมืองใหญ่แห่งคณะกรรมการกลาง ประธานกรมโฆษณาชวนเชื่อกลาง และประธานกลุ่มผู้นำสำหรับการรณรงค์เพื่อการเรียนรู้และการศึกษาประวัติศาสตร์พรรค) ได้ร่วมพูดในงานดับเบิลยูไอซีด้วย⁵⁹

จงหวงเหวิน (รัฐมนตรีช่วยว่าการกรมโฆษณาชวนเชื่อกลาง ผู้อำนวยการคณะกรรมการกลางกิจการด้านไซเบอร์สเปซ และผู้อำนวยการเอสไอไอไอเอ ที่กล่าวถึงก่อนหน้านี้) ได้ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการผู้จัดงานดับเบิลยูไอซีสำหรับงานดับเบิลยูไอซีประจำปีพ.ศ. 2563⁶⁰

งานแถลงข่าวของคณะมุขมนตรีเรื่องงานดับเบิลยูไอซีประจำปีแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการประชุมนี้ที่มีต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในฐานะการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การควบคุมของสวีหลิน (Xu Lin) ซึ่งรับหน้าที่ทั้งรัฐมนตรีสำนักงานสารสนเทศ แห่งคณะมุขมนตรี และรองประธานกรมโฆษณาชวนเชื่อกลาง งานแถลงข่าวดังกล่าวจัดขึ้นเพื่อสร้างความสอดคล้องกับพันธกิจของกรมโฆษณาชวนเชื่อกลาง⁶¹

งานดับเบิลยูไอซีได้สร้างเวทีที่เอื้อให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนเผยแพร่อุดมการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตไปสู่นานาชาติ

บทสรุป

ภายใต้ข้อริเริ่มของสี่จีนผิงในการ 'สร้างประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันในไซเบอร์สเปซ' พรรคคอมมิวนิสต์จีนพยายามที่จะออกนโยบายร่วมกับรัฐบาลและบริษัทนานาชาติเกี่ยวกับกลไกในการร่วมกันกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตทั่วโลก หรือภาคส่วนต่างๆ ของชาติที่กำลังเติบโตขึ้นเป็นอย่างน้อย พร้อมทั้งปรับโฉมธรรมเนียมปฏิบัติและมาตรฐานทั่วโลกโดยยึดต้นแบบของแนวคิดจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนภายในประเทศ ความล้มเหลวที่จะดำเนินการตามข้อริเริ่มนี้อย่างระแวดระวัง อาจส่งผลให้เกิดการใช้กลไกการปิดกั้นในเขตการปกครองที่อยู่นอกเหนือไปจากประเทศจีน ดังที่ได้เริ่มต้นขึ้นแล้วในหลายประเทศในแอฟริกา

อย่างไรก็ตาม การได้รับสถานะ 'มหาอำนาจด้านไซเบอร์' เป็นสิ่งสำคัญสำหรับพรรคคอมมิวนิสต์จีนในการสร้างระบบการกำกับดูแลร่วมและการพัฒนาอินเทอร์เน็ตที่มีประเทศจีนเป็นศูนย์กลาง เพื่อที่จะได้มาซึ่งสถานะดังกล่าว จีนได้แสวงหาความร่วมมือจากนานาชาติ การประชุมอินเทอร์เน็ตโลก คือ โอกาสที่จีนจะได้ร่วมมือกับประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับการสรรค์สร้างนวัตกรรมการพัฒนาอินเทอร์เน็ต นอกเหนือจากการร่วมมือกันสร้างกลไกการร่วมกันกำกับดูแลอินเทอร์เน็ต

แม้ว่าการประชุมอินเทอร์เน็ตโลกจะถูกนำเสนอออกมาในฐานะเวทีที่พัฒนาและดำเนินงานร่วมกันโดยประเทศจีนและประชาคมนานาชาติ แต่การประชุมนี้ก็อยู่ภายใต้การบริหารจัดการและการกำกับดูแลโดยตรงของเจ้าหน้าที่ภายใต้ระบบนโยบายด้านไซเบอร์ของจีน เนื่องจากการขาดความโปร่งใสภายในระบบนโยบายด้านไซเบอร์ของประเทศจีน ประเทศที่ให้ความร่วมมือกับจีนเกี่ยวกับการพัฒนาอินเทอร์เน็ตและเข้าร่วมในการประชุมอินเทอร์เน็ตโลกควรใช้ความระแวดระวัง

เมื่อพูดคุยกับประเทศจีนในหัวข้อยุทธศาสตร์การกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตร่วมกันและการพัฒนาอินเทอร์เน็ต หลายๆ ประเทศควรพิจารณาถึงอนาคตของไซเบอร์สเปซและพิจารณาว่าข้อมูลใดบ้างที่ควรเผยแพร่ และแม้แต่ควบคุมโดยประเทศต่างๆ เช่น ประเทศจีน

หมายเหตุ

- 1 'China's access to the internet' [中国接入互联网], *China News Service* [中国新闻社], [online](#).
- 2 'A new partnership of mutual benefit and a community of shared future' [携手构建合作共赢新伙伴，同心打造人类命运共同体], *xuexi.cn* [学习强国], 28 September 2015, [online](#); Liza Tobin, 'Xi's vision for transforming global governance: a strategic challenge for Washington and its allies', *Texas National Security Review*, 12 November 2018, [online](#).
- 3 Jichang Lulu, Filip Jirouš, Rachel Lee, 'Xi's centralism of external propaganda: SCIO and the Central Propaganda Department', *Sinopsis*, 25 January 2021, [online](#).
- 4 A Doak Barnett, *Cadres, bureaucracy, and political power in communist China*, Columbia University Press, 1967, 6.
- 5 Sabine Muscat, *In Xi's China, the party morphs into the state*, Mercator Institute for China Studies, 7 March 2018, [online](#); Jessica C Teets, 'The CCP is eating the state', *East Asia Forum*, 4 April 2018, [online](#).
- 6 หลักการ 'หนึ่งระบบ สองป้ายชื่อ' (一个机构两块牌子) หมายถึงหน่วยงานที่เป็นที่รู้จักภายใต้ 2 ชื่อ โดยชื่อหนึ่งเป็นชื่อภายใต้พรรค และอีกชื่อหนึ่งเป็นชื่อภายใต้รัฐ หน่วยงานดังกล่าวจะใช้ชื่อของพรรคหรือชื่อของรัฐโดยยึดตามงานที่ทางหน่วยงานรับผิดชอบ วิธีนี้ทำให้เส้นแบ่งระหว่างสถาบันพรรคและสถาบันรัฐจางลงเรื่อยๆ 'One system, two nameplates' [一个机构，两块牌子], Handan City She County Organisational Structure Network [邯郸市涉县机构编制网], 1 July 2020, [online](#).
- 7 Rogier Creemers, 'The pivot in Chinese cybergovernance', *China Perspectives*, 2015, [online](#); Jichang Lulu et al., 'Xi's centralism of external propaganda: SCIO and the Central Propaganda Department'.
- 8 'Notice of the State Council on the Setup of Institutions' [国务院关于机构设置的通知], PRC Government [中华人民共和国中央人民政府], 24 March 2018, [online](#).
- 9 'Zhuang Rongwen' [庄荣文], Cyberspace Administration of China [中华人民共和国国家互联网信息办公室], [online](#).
- 10 'Zhuang Rongwen' [庄荣文], Cyberspace Administration of China; Alex Joske, *Reorganizing the United Front Work Department: new structures for a new era of diaspora and religious affairs work*, The Jamestown Foundation, 9 May 2019, [online](#).
- 11 'Internet News Information Services Management Regulations' [互联网新闻信息服务管理规定], Cyberspace Administration of China [中华人民共和国国家互联网信息办公室], 2 May 2017, [online](#).
- 12 Jane Li, 'How China's top internet regulator became Chinese tech giants' worst enemy', *Quartz*, 23 August 2021, [online](#).
- 13 Rogier Creemers, Paul Triolo, Samm Sacks, Xiaomeng Lu, Graham Webster, 'China's cyberspace authorities set to gain clout in reorganization', *New America*, 26 March 2018, [online](#).
- 14 กลุ่มผู้นำแรกเริ่มด้าน 'ความปลอดภัยทางไซเบอร์และสารสนเทศ' (中央网络安全和信息化领导小组) ก่อตั้งขึ้นในพ.ศ. 2556 การประชุมเต็มรูปแบบครั้งแรกของกลุ่มผู้นำดังกล่าวเกิดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 Liao Guohong [廖国红], 'Office of the CCP Central Leading Small Group for Cybersecurity and Informatisation established' [中央网络安全和信息化领导小组成立], *Xinhua* [新华网], 28 February 2014, [online](#).
- 15 Nis Grünberg, 'The CCP's nerve center', Mercator Institute for China Studies, 1 July 2021, [online](#); Christopher K Johnson, Scott Kennedy, Mingda Qiu, *Xi's signature governance innovation: the rise of leading small groups*, Center for Strategic & International Studies, 17 October 2017, [online](#).
- 16 Creemers et al., 'China's cyberspace authorities set to gain clout in reorganization'.
- 17 'Notice of Authorising the Cyberspace Administration of China to Administrate Internet Information Content' [国务院关于授权国家互联网信息办公室负责互联网信息内容管理工作的通知], Cyberspace Administration of China [中华人民共和国国家互联网信息办公室], 28 August 2014, [online](#).
- 18 'Charter of the Cyber Security Association of China' [中国网络空间安全协会章程], Cybersecurity Association of China [中国网络空间安全协会], [online](#).
- 19 'The Cyber Security Association of China issued China Internet Sector Self-Discipline Convention in Beijing' [中国互联网协会在北京发布《中国互联网行业自律公约》], Internet Society of China [中国互联网协会], 13 August 2011, [online](#).
- 20 'The Cyber Security Association of China issued China Internet Sector Self-Discipline Convention in Beijing' [中国互联网协会在北京发布《中国互联网行业自律公约》], Internet Society of China.
- 21 'Charter of the Cyber Security Association of China' [中国网络空间安全协会章程], Cybersecurity Association of China; 'Articles of Association of the Internet Society of China' [中国互联网协会章程], Internet Society of China [中国互联网协会], 12 October 2019, [online](#).
- 22 Heather Brown, Emily Guskin, Amy Mitchell, *The role of social media in the Arab uprisings*, Pew Research Center, 28 November 2012, [online](#); Grace Shao, 'Social media has become a battleground in Hong Kong's protests', *CNBC*, 15 August 2019, [online](#).
- 23 Wang Jingdong [王敬东], 'Jointly build the cybersecurity defence line, said Xi Jinping' [共筑网络安全防线 习近平这样说], *CCTV* [央视网], 15 September 2019, [online](#).
- 24 Wang, 'Jointly build the cybersecurity defence line, said Xi Jinping'.
- 25 'Zhuang Rongwen' [庄荣文], Cyberspace Administration of China [中华人民共和国国家互联网信息办公室], [online](#).
- 26 Alex Joske, *The party speaks for you*, ASPI, Canberra, 9 June 2020, [online](#).
- 27 'A new partnership of mutual benefit and a community of shared future' [携手构建合作共赢新伙伴，同心打造人类命运共同体].
- 28 'The internet in China' [中国互联网状况], State Council of the PRC [中华人民共和国中央人民政府], 8 June 2010, [online](#).
- 29 'Sovereignty in cyberspace: theory and practice (version 2.0)' [网络主权：理论与实践 (2.0版)], Office of the Central Cyberspace Affairs Commission [中共中央网络安全和信息化委员会办公室], 25 November 2020, [online](#).
- 30 'A new partnership of mutual benefit and a community of shared future' [携手构建合作共赢新伙伴，同心打造人类命运共同体].
- 31 Stella Chen, 'Community of common destiny for mankind', The CMP Dictionary, *China Media Project*, 25 August 2021, [online](#);
- 32 Tobin, 'Xi's vision for transforming global governance: a strategic challenge for Washington and its allies'.
- 32 Chen, 'Community of common destiny for mankind'.

- 33 Tobin, 'Xi's vision for transforming global governance: a strategic challenge for Washington and its allies'.
- 34 'Strategies for constructing a community of common destiny for cyberspace' [网络空间命运共同体的构建方略], Office of the Central Cyberspace Affairs Commission [中共中央网络安全和信息化委员会办公室], 23 November 2020, [online](#).
- 35 'Strategies for constructing a community of common destiny for cyberspace' [网络空间命运共同体的构建方略].
- 36 'Jointly build a community with a shared future in cyberspace', *China Daily*, 17 October 2019, [online](#).
- 37 'Jointly build a community with a shared future in cyberspace', *China Daily*; 'Chinese President Xi delivers keynote speech at World Internet Conference', World Internet Conference, [online](#).
- 38 Nick Bailey, 'East African states adopt China's playbook on internet censorship', *Freedom House*, 24 October 2017, [online](#).
- 39 'Initiative on jointly building a community with a shared future in cyberspace', World Internet Conference, 18 November 2020, [online](#).
- 40 'Jointly build a community with a shared future in cyberspace', *China Daily*; 'Chinese President Xi delivers keynote speech at World Internet Conference', World Internet Conference, [online](#).
- 41 'Zhuang Rongwen, Director of the National Internet Information Office and Chairman of the World Internet Conference Organising Committee, gave a written interview on the release of the "Action Initiative for Building a Community of Common Destiny for Cyberspace"' [国家互联网信息办公室主任、世界互联网大会组委会主席庄荣文就发布《携手构建网络空间命运共同体行动倡议》接受书面采访], Office of the Central Cyberspace Affairs Commission [中共中央网络安全和信息化委员会办公室], 19 November 2020, [online](#).
- 42 Ministry of Foreign Affairs, 'International Strategy of Cooperation on Cyberspace', PRC Government, [online](#).
- 43 Ministry of Foreign Affairs, 'International Strategy of Cooperation on Cyberspace'.
- 44 Samantha Hoffman, Nathan Attrill, *Mapping China's technology giants: supply chains and the global data collection ecosystem*, ASPI, Canberra, 8 June 2021, [online](#).
- 45 GSMA = Group Spécial Mobile Association.
- 46 'Overview of WIC', World Internet Conference, 15 October 2020, [online](#).
- 47 Catherine Shu, 'China tried to get World Internet Conference attendees to ratify this ridiculous draft declaration', *TechCrunch*, 21 November 2014, [online](#).
- 48 Shu, 'China tried to get World Internet Conference attendees to ratify this ridiculous draft declaration'.
- 49 Shu, 'China tried to get World Internet Conference attendees to ratify this ridiculous draft declaration'.
- 50 'Positive energy', *China Media Project*, 16 April 2021, [online](#); Shu, 'China tried to get World Internet Conference attendees to ratify this ridiculous draft declaration'; 'China's Xi urges state media to boost global influence', *Reuters*, 19 February 2016, [online](#).
- 51 Chang Che, Jeremy Goldkorn, 'China's "Big Tech crackdown": a guide', *SupChina*, 2 August 2021, [online](#); Fergus Ryan, 'China takes on its tech leaders', *War on the Rocks*, 26 August 2021, [online](#).
- 52 Shen Lu, 'Decoding China's latest World Internet Conference', *Protocol*, 29 September 2021, [online](#).
- 53 Shen, 'Decoding China's latest World Internet Conference'.
- 54 Paul Triolo, 'China's World Internet Conference struggles to live up to its name', *New America*, 6 November 2018, [online](#).
- 55 Triolo, 'China's World Internet Conference struggles to live up to its name'.
- 56 Robert Greene, Paul Triolo, *Will China control the global internet via its Digital Silk Road?*, Carnegie Endowment for International Peace, 8 May 2020, [online](#).
- 57 'The State Council Information Office held a press conference on the World Internet Conference and Internet Development Forum' [国务院新闻办就世界互联网大会·互联网发展论坛举行发布会], PRC Government [中华人民共和国中央人民政府], 2 November 2020, [online](#).
- 58 'The State Council Information Office held a press conference on the World Internet Conference and Internet Development Forum' [国务院新闻办就世界互联网大会·互联网发展论坛举行发布会].
- 59 He Wei, 'Xi: Internet a joint global responsibility', *China Daily*, 21 October 2021, [online](#); Huaxia, 'Senior CPC official stresses guidance work in party history learning campaign', *Xinhua*, 26 May 2021, [online](#).
- 60 'Zhuang Rongwen, Director of the National Internet Information Office and Chairman of the World Internet Conference Organising Committee, gave a written interview on the release of the "Action Initiative for Building a Community of Common Destiny for Cyberspace"' [国家互联网信息办公室主任、世界互联网大会组委会主席庄荣文就发布《携手构建网络空间命运共同体行动倡议》接受书面采访], World Internet Conference [世界互联网大会], 19 November 2020, [online](#).
- 61 State Council Information Office, 'About SCIO', PRC Government, [online](#).

คำย่อและอักษรย่อ

ซีเอซี	สำนักงานบริหารไซเบอร์สเปซแห่งประเทศจีน
ซีซีพี	พรรคคอมมิวนิสต์จีน
อียู	สหภาพยุโรป
พีอาร์ซี	สาธารณรัฐประชาชนจีน
เอสซีไอโอ	สำนักงานสารนิเทศแห่งคณะมนตรี
เอสไอไอโอ	สำนักงานสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตแห่งรัฐ
ยูเอ็น	สหประชาชาติ
ดับเบิลยูไอซี	การประชุมอินเทอร์เน็ตโลก



เอกสารที่เคยเผยแพร่บางส่วนของไอซีพีซี

